

Motion till riksdagen

1985/86:Jo710

Kenth Skårvik och Leif Olsson (fp)

Utsläpp av föroreningar i havet

Under senare år har det inträffat försämringar i kustvattnens ekosystem. Vi tar i denna motion upp frågor med anknytning till västkustens marina miljö – men vill samtidigt notera att den havsmiljö vi närmast känner i hög grad påverkas av det som sker i övriga kuststater i Europa.

För Bohusläns vidkommande är hav och kust en resurs som tjänar både det rörliga friluftslivet och folkhushållet. Utefter kusten bedrivs ett omfattande fiske. Inom havsbrukets ram har nya näringar kommit till i form av fisk- och musselodling. Både det traditionella näringsfånget och nyföretagandet hotas nu av förändringar i den marina miljön. Larmrapporterna är flera. Sveriges Fiskares riksförbund (SFR) framför i ett dokument till regeringen att fisket i Kattegatt kommer att slås ut i en nära framtid. Torskfångsterna har gått ned till en femtedel av tidigare noteringar. Myndigheter, institutioner och marinbiologer får rapporter från olika håll som säger att sälar, fisk, snäckor, musslor och organismer uppvisar abnormiteter, som beror på utsläpp eller annan påverkan på vattnet.

Havsfiskelaboratoriet i Lysekil meddelar i en skrift att eutrofieringen av vissa vattenområden ökat under senare år. Det innebär ett hot mot åtskilliga fiskarters lekplatser. Man säger också att hotet mot sillens romläggningplatser på botten ökat under senare tid genom tilltagande miljöproblem. Vad forskarna kan märka i sina analyser bekräftas av yrkesfolket. Fiskare, dykare och andra som känner den marina miljön talar om havsbottnar som liknas vid öknar. Siktdjupet är på sina håll bara några meter.

Problemen fokuseras nu till norra delen av Bohuslän. Sedan länge är Idefjorden, gränsvattnet mellan Sverige och Norge, närmast en helt död fjord. Här vet man att det beror på utsläpp från Saugbruksföreningens anläggningar i Halden. Enligt uttalande från miljöskyddschefen i Östfolds fylke motsvarar Saugbruks utsläpp av organiskt material vad som "produceras" av en stad på 300 000 invånare.

Den kanske största förorenaren på andra sidan riksgården finns i Fredrikstad. I anslutning till floden Glomma finns de stora industrierna Kronos Titan och Borregaard. Enligt Norsk institutt for vannforskning (NIVA) påverkar utsläppen ett enormt vattenområde som sträcker sig ned mot Kosterarkipelagen. NIVA har dokumenterat ett 30 km² stort område som starkt förorenat.

Nya påfrestningar på vattenmiljön kan det bli om Saugbruks gör allvar av sina planer på en fiskodling i stor skala. I utsläppen kommer att ingå ca 5 ton fosfor per år, vilket motsvarar utsläpp från en befolkning på 50 000 invånare

– och med ett reningsverk som tar bort 90 %!

De här angivna föroreningskällorna är påtagliga och kända. Tyvärr finns det ingen fullständig kunskap om alla föroreningar och verkningarna av dessa. Det beror på att det saknas resurser för en sådan forskning. Vissa dokumentationer finns, inte minst kan man dra slutsatser och lärdomar ur den s. k. Gullmarplanen. Den initierades år 1979 av den dåvarande regeringen. Gullmarn är landets mest utforskade vattenområde. Ur planen framgår att fjorden påverkats negativt genom urlakning från den konst- och naturgödslade åkermarken inom fjordens nederbördsområde. Kväve- och fosforläckaget är betydande. Det finns anledning att förmoda att bottnarna och vattnen utefter västkusten har påverkats av samma orsak.

Det är också illa att reningsverken överskrider de gränsvärden som är angivna i miljöskyddslagen. Enligt uppgift släpper var tredje kommun i Bohuslän ut alldeles för mycket fosfor i vattendragen. Troligen är situationen ensartad inom andra kustlandskap i Sverige.

Om det i en framtid skall finnas en levande kust med fiske, beredningsindustrier och turism måste snabba åtgärder till. Kustvattnen och havet utanför är i fara genom människans försummelser. Skogsdöden har sin motsvarighet i vattendöden.

Som vi bedömer det måste nu existerande samarbetsorgan, som är knutna till gränsregionerna och som sysslar med miljöfrågorna, ges allt stöd – det gäller framför allt organ på länsstyrelse- resp. fylkesnivå. På grund av ärendets vikt och betydelse bör regeringarna i resp. länder trappa upp samarbetet i form av direkta kontakter, med syfte att forma ett åtgärds paket som skall påskynda restaureringsarbetet inom vattenvården.

Hemställan

Med hänvisning till det i motionen framförda hemställer vi

1. att riksdagen hos regeringen begär initiativ till överläggningar med den norska regeringen enligt vad som anförts i motionen,
2. att riksdagen hos regeringen begär att, i samråd med den norska regeringen, ett åtgärds paket utarbetas där de båda länderna samverkar i syfte att påskynda restaureringen av vattenområdet,
3. att riksdagen hos regeringen begär direktiv till ansvariga länsorgan inom rikets kustområden om att i miljövärdande syfte föranställa om inventeringen av sådana föroreningskällor som med säkerhet antas tillföra havet utsläpp av fosfor och kväve.

Stockholm den 21 januari 1986

Kenth Skårvik (fp)

Leif Olsson (fp)